

Anneruth Wibaut, Johan Visschers, Martin van de Vijfeijke, Marjon van der Vegt, Gerardo Insua Teijero, Froukje van Tetterode, Frans Terken, Peter Straus, Regien Smit, Riet van Schie, Gerard Scharn, Petra van Rijn, Han Ruijgrok, Sholeh Rezazadeh, Loes Raymakers, Wik Pijper, Are Meijer, Johan Meesters, Mayamba, Louis van Londen, Conny Lahnstein, Peter Kaper, Monika Joras, Marten Janse, Jando, Mischa van Huijstee, Sylvia Huurman, Wietse Hummel, Peer van den Hoven, Marijke Hooghwinkel, Dick van Hoeve, Jolies Heij, Joyce Hes, Wouter van Heiningen, Leonore Hatt, Hans en Bianca, Elbert Gonggrijp, Else Dudink, Jan Dekker, Jan Damstra, Lillian Cornielje, Rogier Cornelisse, Jan Bulsink, Irene Bruns, Jan J.A. de Bruin, Angela Bogaard, Eva van Baar

Deze bundel is samengesteld ter gelegenheid van Poëziefestival De Haarlemse Dichtlijn dat op 21 mei 2020 niet doorging.

Copyright © 2020 De rechten op de teksten berusten bij de dichters zelf.

ISBN/EAN: 978-90-829912-2-2

Redactie: Anneruth Wibaut

Opmaak: Peer van den Hoven

Omslag: Marten Janse

Stichting De Haarlemse Dichtlijn

www.haarlemsedichtlijn.nl

witlichters

&

zwaarwegers

de bundel van het festival
dat niet doorging

2020

voor woord

Witlichters en zwaarwegers

Het festival van De Haarlemse Dichtlijn op Hemelvaartsdag in Haarlem gaat in 2020 niet door. Om de honderd dichters en hun publiek niet bloot te stellen aan het risico van besmetting met het coronavirus blijven de traditionele zes podia leeg. En dat doet pijn. Toch is deze bundel van *Het Festival Dat Niet Doorging* de bundel van de rijkdom in schrale tijden. We grijpen de pen nu we elkaar de hand niet mogen schudden en dichten de gaten die in het sociale leven worden geslagen. Witvoetig lichten we elkaar bij in de zwaarte van het zwart. Dat neemt niet weg dat we elkaar missen.

We stelden onze dichters best een grote opgave toen we ze vroegen twee gedichten in te leveren, een lichtvoetig vers en een zwaarwichtig poëem. Dat werd ons niet door iedereen in dank afgenomen, kunstenaars zijn doorgaans vrije zielen. Anderen toonden zich in de beperking een meester. U kunt de gedichten bijgaand allemaal lezen, u kunt ze uitprinten. Ze komen recht uit het hart, of uit de giechels of de woede. En ze zijn gemaakt, misschien, om troost te bieden, herkenning, een schaterlach, een ogenblik van samen zijn in het gedicht, of zomaar, omdat het moest.

Wij liefhebbers van de dichtkunst kunnen niet zonder elkaar: dichters, toehoorders en organisatoren. De podiumhouders stonden klaar om sprekers en publiek te ontvangen, geluidsinstallaties waren georganiseerd, bundelverkopers en presentatoren popelden, sponsors - de gemeente Haarlem en een dierbare mecenas die anoniem wil blijven - gaven het nodige geld. Die welwillendheid bij zo velen stemt dankbaar en geeft licht in deze zwaarwegende tijd. We kunnen nu alleen maar hopen dat we volgend jaar elkaar weer traditiegetrouw mogen ontmoeten rondom de podia, op Hemelvaart, in Haarlem.

Haarlem, 21 mei 2020

Anneruth Wibaut

namens de organisatie

Marten Janse, Lieneke van der Veen, Peer van den Hoven en

Peter Straus

wit

lichters

zijn niet te tillen, onopbeurbaar, je kunt ze niet eens wegen
zakken door elke situatie heen met hun zwarte kilo's
vinden overal problemen en anders maken ze die zelf wel
zoeken naar zwart, zeuren, zorgen, ze zeiken altijd
zitten onderuit of liggen languit, ze staan nooit
Ze hangen overal overheen en vinden overal iets vervelends van
Ze zeuren altijd aan je kop, als ze tenminste niet zaniken.
Zwaarwegers zien overal ellende, nemen wraak, hebben nooit genoeg
Ze verlieken alle feestjes, ze mogen ook nergens meer komen.
Ze hebben een straatverbod, en wonen in holen onder de grond
Ze mogen alleen na sluitingstijd in winkels komen
overdag zijn ze nergens welkom.
Alles aan ze is zwart, en zwaar en zwoerig
Ze zijn nooit samen en hebben geen vrienden
ook geen familie, ze planten zich niet voort, gelukkig
Voor een nieuwe zwaarweger moet je er twee kruisen
Ze eten steenkool, rode kool zonder appelmoes en zure augurken.
Ze slapen nooit, ze zijn ook altijd moe en chagrijnig.
Ze zijn van boetes, schimmels, gekonkel, en ze blijven niet rijden
ze mogen niet naast elkaar lopen, alleen na twaalfen
ze werken in mijnen die allang gesloten zijn
het is een treurig verhaal, dat merk je wel.
overal waar ze komen daalt de stemming en het peil
Soms zit er een grijze tussen, een weeffout, die vallen nog wel mee.
In Nederland heb je er weinig, in de Oekraïne heel veel.
ze vormen een schril contrast met de witlichters, dat snap je wel.
Er loopt een wetsvoorstel om ze te verbieden.
Gelukkig zie je ze weinig.

Witlichters

Witlichters

zijn altijd harder nodig dan zwaarwegers, die alles verzwaren
witlichters zijn positief, lief, creatief, lief en grappig,
zwaarwegers zijn loodzwaar, wegen alles op een goudschaaltje
als ze nou zelf van die goudschaaltjes waren, maar nee
Witlichters krijgen bij mij alle kleuren wit licht.

Dit is proza-achtige prozaïsche poëzie.

Of een poëtische, dichtvormige open dichtvorm
potdicht of potsierlijk dicht, met een open mind
Ik licht de hand met alles wat hoort,
daar ben ik een witlichter voor.

waajibomengedichten, brandhout, maar wel wit
knullig, keileuk, belachelijk, idioot, spierwit
geïnspireerd, eeuwig, onvergankelijk, tenzij je
meteen in de vuilnisbak verdwijnt, of onderin de kooi
van de marmot. Maar ook dan telt vooral de gedachte.
van witlichters kun je nooit te veel hebben, maar ze moeten
wel 1.50 meter uit elkaar blijven, tegenwoordig. Dat blijft nog wel even.

Witlichters maken van afstand nabijheid, van afstand contact
witlichters geven warmte, gekoetel, gekneuter, geknurft.

Witlichters hebben bij mij een wit voetje, soms twee, drie als het nodig is.

Ze kleuren de wereld licht, en slokken het donker op.

Ze houden van regenboog, plezier, roeibootjes, kano's en gevulde koeken.

Ze eten altijd frietjes met mayo, en hoeven nooit naar bed
als ze dat niet willen, maar het mag natuurlijk wel.

witlichters zijn rond en mollig, vrolijk en fruitig, oefstig en moef
met witlichters is het leven nooit saai, nooit zielig, of duh
ze blijven altijd plakken en doen als laatste het licht uit

Je kunt ze bestellen in zakken, aan repen of per kilo

ze wegen niets, en laten zich makkelijk vangen

ze zijn niet te koop, je moet van ze houden.

Clicbot heet Bobby en kan geprogrammeerd
lopen, kruipen en rijden
Kinderen weten niet beter
en hechten zich meer aan Bobby dan aan pa en ma

Een klein opstapje naar Al
Al is een sexbot

kunstmatig speelt het verkrachtelingen en pedofilie na

Al en Bobby liggen goed in de markt
Geen levenspartner?

Al is verkrijgbaar in elke vorm

Evenals Bobby

Leven met objecten

spelen met objecten

praten met objecten

liefde bedrijven met objecten

het wordt doodnormaal

En dan gaan we gewichtig praten

in praatprogramma's

Zwaargewichten poetsen moraliteit en ethiek op

Zoals altijd

Altijd alles achteraf

Wit

Licht in je ogen
blauwgrijs met een vleugje groen
Jij bent een open blik zonder schaduw
Je mondhoeken krullen kleine zonnetjes
Een tand is groter dan de rest en staat ondeugend scheef

Een lepel in je hand
trommelt een onbekende deun op het keukenblad
Je heupen bewegen ritmisch op het gepruttel en gesis
van een teveel aan kalk in je oude koffiezetapparaat

Koffie, geur en pas gewassen haren
Strak in het pak met een stropdas vol smileys
Zwarte schoenen, onberispelijk strak en glimmend
staan klaar om je spiegelbeeld op te vangen

Je neemt de tijd om een ei te pellen
Een stukje eigeel dwarrelt op de gesteven plooi van je broek
behendig sla je zonder schade het brokje van je weg

Het alarm van je iPhone
het geluid van een haan gaat af in perfecte timing
Sleutelbos, iPhone, een rol pepermunt verdwijnen in je zakken
de bus rijdt exact op tijd
Je rent en leeft!

Terug naar 'mijn' natuur

Op weg naar die 'mijn' natuur doemen forse onbestendige, onverstoorbare woeste wouden op die zich koesteren in een koude warmte, de omliggende natuur in een robuuste en een weldadige rustgevende ambiance achterlatend Pere de Drossart, nog steeds volstrekt daar en

prominent tastbaar aanwezig: rauwe oerbossen en wilde onberekenbare wateren, paden, onstuimige onheilsPELLende luchten, zoals die weerbarstige natuur het schikt: een diverse en rijke variatie van overwoekerde paden, een verwilderende populatie: nu, die robuuste, onbegaanbare paden zijn er nog

wel, alleen de stroompjes van koud klaterend nat en zompig, zuiwend gras: niet echt herkenbaar die ruige, rauwe Ost kantons, weidse uitzichten op woeste, wilde waters, die zich een uitweg banen langs verweerde rotsen, oude varens, omgewoelde aardkluiten door roedels zwijnen, een eenzame roofvogel meanderen minzaam zuiver en subtiel over mijn netvies op mijn weg terug als rust. Pere de Drossart nog steeds ongewoon onbegaanbaar: koud, nat, wild, woest, natte poten, een gure winterse wind laat zich onbarmhartig gelden en geselt die rauwe ruige wouden van de Drossart en met enige weemoed terug naar 'mijn' comfortabele natuur

'buitengaats' weer thuis

Een buitengewoon lange tijd buitengaats
mijn zinnen te verzetten, en denken over
wensen om mijn leven nader vorm te geven
het realiseren van een blokhut was mijn streven
dan wel een fijne tobbe gelegen aan het water
om vorstelijk te mogen genieten van ochtendgeklater
vooralnog moet ik het doen met de Drossart en
woudlopen door de oerbossen van het Pfalzerwald
genieten van die ongerepte natuur: burchten uit een
dynamisch verleden, de roep van de valk, de buizerd
meanderen over mijn netvlies, de kabbelende stromen
om gewoon meer dan weldadig bij weg te dromen
met de nodige weemoed verlaat ik 'mijn' woeste
wouden en enige relikwieën uit een rijk en ver verleden:
Waidmansruhe om in mijn herinneringen te behouden:
terug te keren naar mijn eigen 'roots' in het heden
en langs en in de Drossart laat ik mijn route teruggaan
mijn zinnen te verzetten, te denken over een ander bestaan
weer thuis 'buitengaats'

is er niets aan de hand
van de berekening, verder dan de 0.
Voorbij de andere kant
is er niets wat ik verhu
in de kou, in de nacht,
voorbij de knal
is er niets wat ik verwacht
achter het tranendal van het heela
nog groter dan jouw gigant
een eindeloos benul
van mijn geestverwant
geeft ik je gul
en minder dan m'n weklacht
ween ik meer sinds m'n val
langs de zwaartekracht
schrijf ik een getal.
Tegen deze oppervlakte
was ik intussen mezelf
ofschoon m'n geest me verzwakte
tegen het hemelgewelf:
Het is voor of na dit alles of niets.
En ondertussen groeit er iets.

De IJ-sprong

Sinds m'n IJ-sprong
reinigt het water
ons, jong,
broed voor later.
Het wikt en weegt.
Herboren, jij en ik samen
in het leven, dat beweegt
m'n stem in amen,
noch blijft, noch vergaat
in toekomstig tijd
de duivel die me haat
en de lucht, die verliefd je armen spreidt.

niets is zwaarder dan wit licht, geankerd in tijd achter mij

Ik zal dood zijn, afwezig, weggaan,
mij oprichten zonder bestaan
niet langer zwichten voor materie
voor wichtige woorden, voor Amor in adoratie
't Leven bedrogen, de ziel gewogen
is mijn kist gevuld met wat hier nog rest
Nee, best was het niet, het was niet best
In de witte sneeuw blijft het engelkje liggen
Als ik opsta en ga, me in het leven vreet
de natte zweer word
die zich dwars door het vel naar binnen vreet,
niets meer weet, niets meer weet en zoekt,
alleen zoekt naar wat geweten wil
zonder tussenstapjes op slappe knieën
zonder fijngevoeligheid, vecht met schuld
zonde vindt, in het volle gewicht
Dat wat het hart zoekt als het lijdt
- *de pijn als bevestiging van zijn* -
is de heiligheid die het achterlaat in het wit,
maar smelt
opgaat in het niets
onder de zon

Jan Bulsink

de ochtendroos

Voor begin van dag gaat hij in nachtgoed naar voortuin
plukt, loopt om houdt verse bloem voorzichtig voor zich
gaat binnen door achterdeur drupje afwasmiddel
borstelt vaas schoon, neemt blad en doorns weg
laat roos door smalle hals glijden.
Protocol van liefde, ritueel van jaren

Op de tafel van hun ontbijt ging dit gebaar zonder woorden,
samen met glas karnemelk, mueslibroodje, pruimenjam.
Hun dag, elke dag begon in liefde

Nu zij er niet langer is, niet meer gaat, niet meer komt
lijkt zijn handelen leeg de ochtendbloem zinloos,
niet gesproken woorden versloffen in de metafoor

In nachtshirt en slobberbroek doet hij zijn vaste loopje
zoekt hij zijn roos, kijkt vooruit naar die van morgen
draagt hij verse bloem voorzichtig voor zich
laat door smalle hals glijden
lokt haar liefde in de roep van het ritueel

Zonder haar wordt de roos zelf liefde
zijn monument voor het mooie, de aandacht in het gebaar
zijn begin en einde van de dag bevestigt hij elke dag weer
– ergens tussen voor en achtertuin – zijn keuze voor liefde

Het is zacht en het stinkt

Je ziet wit
Je belt iemand
iemand zegt je ziet wit
iemand anders zegt het ook
ze beginnen dingen in dingen te prikken
je krijgt zalfjes en een zuigtablet
je slikt en smeert en stinkt
vouwt je handen en roept zacht
in het donker de dokter

Je klikt hol zeggen ze
Je houdt allemaal dingen vast: vocht
en vroeger. Iemand zegt je moet vechten
iemand anders zegt je moet durven loslaten
je pelt je vuisten open en probeert
te spugen. Je stinkt nog holler dan eerst
ook slikken gaat niet meer

Je voelt koud
iemand fluistert ja hij voelt koud nu
iemand anders zegt nee dat is niet goed
nee ja het kan snel gaan
ze belten iemand
iemand komt en zegt niets

Zelf naar gemaakt

Je ziet wit

Je ziet witte stipjes

Joh, je ziet allemaal witte puntjes – steeds meer ook!

in wat net nog de nacht was

Iemand geef je een Pritt-stift en zegt

dat je ze moet verbinden, die dingetjes, die stipjes

.1

.4

.2

.3

.5

Sowieso een goed idee: verbinden,

puntjepuntjepuntje, hoppa!

Ja het kan snel gaan, voor je het weet zit je

op een tractor op weg naar Den Haag, sta je op

een kratje, manifesteert je boven het maaiveld,

maliënkolder aan. Luister dan, ssssshjt... Luister maar:

punt 1, dubbelepunt, dit kan zo niet langer

punt 2, er moet iets gebeuren

punt 3, wie het daar niet mee eens is kan nu vertrekken

punt 4, misschien wel het belangrijkste, we moeten beter

naar elkaar luisteren, om te beginnen (nu ik toch

het woord heb) jullie naar mij

en punt 5, wie het daar niet mee eens is én nog niet

vertrokken was vraagt er echt een beetje zelf om...

Dan moet je ook niet zeuren, vind ik.

Duisternis

In de diepe dalen van mijn zijn
Verdwijn ik in een diep zwart gat
Schimmen van een zwarte kat
Maakt onheil mijn leven tot venijn

Een macaber steegje blijkt mijn domein
Met droefheid van regen en duisternis
Maakt depressie tot een belevenis
Vult somberheid mijn grijze brein

Sterven voetstappen weg, slechts schraal licht
Vrees voor lichtvoetigheid
Enkel zwaartekracht, geen wezenlijk tegenwicht

Snerpende deuren, gierende wind
Zit kilte in mijn genen
Maakt mij tot een somber kind

Vederlicht

Vrijheid in de lucht
Zwoel en zinderend geluid
Jouw adem op mijn huid
Gedachten op de vlucht

Ontspannen op mijn zij
Helder licht in mijn ogen
Van hartstocht bevlogen
Echo van een wilde vrijpartij

Zonnestralen dansend op de muur
Voedt tevredenheid mijn gemoed
Over het bed een gouden gloed
Lege flessen naar de schuur

Dit leidt mij tot vergezicht
Onbewolkt en transparant
Vol ruimte, niet verkramp
Voelt het leven vederlicht

Dat ik wakker word
aan wat mij stoort,

dat het vluchtig is, ongrifpbaar
niet te achterhalen,

dat het verhaal verloren is gegaan
in verbijstering van aanwezig zijn,

ik met mijn ogen knipper

alsof ik wakker ben aan het nu,

dat opstijgt als een papieren vliegtuigje
met daarin het collectieve geheugen,

toen ik mijn zinnen verloor

waar ik mijn realiteit verloor,

dat ik wakker word aan het nu

en dat het mij stoort.

Vrouw

Ik blafte mij een hond,
bewoog als een kat in de nacht...

hoe kan ik een vrouw zijn
in een onaards lichaam...

ik danste een vrouw in schaduw
sierlijk op hoge hakken,
ergens in de verte klanken
van een tango orkest...

ik dacht hoe vrouw te zijn
met al mijn buitenaards verlangen...

ik danste solo een tango
mijn hartstocht gekleefd aan
denkbeeldige rode lippen...

ik voel jouw lichaam
kan het in mij omarmen,
zacht teder en soepel,
zoals jij een vrouw kan zijn

kippen gekakel & ondertakken aan een appelboom

gekakel buigt uit kippen
in halfronde bogen
naar de rulle grond
& aardetakken onderaan
de kruin van oude hoogstam
appelboom zwaar van vruchten
laten een zelfde buiging zien
van zwaartekracht
samen met de boog uit
eerst licht opstijgend
kippenzang een treurig
klinkend getok dat dan
weer naar de bodem buigt
onder verticale
twijgen
rechtopstaand
bovenop de naar
beneden gebogen
takken van de appelboom
gedempt tot minder dan tien hertz
in het aards depot beneden onze voeten

aarde
zichtbare bewaarplaats
voor verzonken richtingen
en vol klankgeraamten

winter spreek

zacht
uit het donker van
wat daglicht gaat zijn
op midwinter ochtend vroeg
zingt een zomer weiland zich de oren binnen

ruim blauw van onbewolkte lucht met verre kievit roepen
en jubelend hoog daar boven nog een veldleeuwerik mijnheertje

al vlot te vlot benoemd tot waan van horen
is bovenhoofds op koude dakgootrand
langs de onuitgeslapen stille lege lichtbesneeuwde straat
een spreek met geslonken stem membranen nog
herinneringen aan het zingen

Maandenlang

Maandenlang bosbranden
voortrazend over het land
verwoesten alles op hun weg

hoosbuien met hagelstenen
sleuren mee wat nog intact was
op de kale grijze grond
ontkiemden oude zaden
voor een nieuw begin.

Paddenstoel

Grote oranje bekerzwam
volgens de gids
algemeen en wijdverbreid

nooit eerder gezien
bij elke natuurwandeling
zie ik iets nieuws

een boeket als handen
hel oranje met grijs
Indian Summer gelijk.

Hoë kan ik je begrijpen nu niets van jou ertoe doet,
nu jij voorgoed bent verdwenen. Zolang ik bij je stilsta
weet ik waarom – de bloei van de krokussen werd
een vergeefs voorval, de bedrijvige ganzen nog
voortvluchtig – allemaal ellende op niets af.
Had ik de merel zien zingen, maar was dit dan lente?
Je hebt mij zoals vaker eerder verrast – ik kende geen
verweer, slechts rancune. De liefde bleek te ontbreken,
zo tevergeefs de zonneschijn, zo aanwezig
de onophoudelijke regen.
Hier houdt het op, hier had ik het gewild dat je je mond
had gehouden. Terwijl alles ontluikt wil niets werkelijk
ten grondslag een mogelijke optie. Het nieuwe leven
voorbarig nu jij wanhoopt in het besef –

Glimp

En al wat je ziet stemt tot tevredenheid, gaat vreedzaam aan je voorbij – een stromende beek in een vriendelijk landschap. Heb je dit eerder geweten hoe leven langzaam blij kon zijn? Je zou je dankbaar kunnen voelen, het leven voor altijd kunnen begrijpen. Dat er geen woorden voor bestaan dan enkel de overbodige – dat je het water lichtvoetig leest in het schitteren. Maar wat je ook ziet of denkt het kan alle kanten uit – even meanderend als deze beek, dit onbedoelde voortdurende weggaan naar elders, dit langzame gelukzalige verdwijnen –

met je toeschouwersblik onderga je mijn woorden
als wurgkoorden omstrengelen ze mijn stijve nek
de duisternis van dood staat in je ogen
weggezogen de adem van dagelijks leven
niets kan zeggen waar de hemel woont
demonen spijkereen droge kelen dicht
dreging als braakliggend executieterrein
spiraallijnen trekken lucht naar beneden
de fundering verlangt naar veilig onderkomen
zeepbomen die belLENblazen in de doorlooptijd
een warme kruik die kan waarborgen
dat alle kopzorgen voorbijgaand zijn

Tegen licht

door witte ijsstraten is het eenzaam leven
op zoute zandplaten groeien geen sneeuwkllokjes

gisteren laat ik achter in leegte
alleen wasverzachter maakt kleding zacht

morgen duren de dagen langer door stenen
waar grijze pissebedden zich onder verschuilen

litttekens tekenen het web van zwarte spinnen
op de schrale huid die kwetsbaar is voor pijn

tijd wil de lente vasthouden in gedachten
de draaiwind wil dansen met je rode haren

de kus van schoonheid streelt je gelaat,
maar je hoort het niet
je ziet het niet
je voelt het niet

Zo ik de aarde onder mijn voeten verlies
niets meer mag baten
mijn hart te bezwaard
doof dan dit weten
het kan niet bestaan

Mocht het te donker worden
te koud en te bang
schreuwend door de straten te moeten
doof mij, doof mijn leven
het is over dan

Alleen pijn om te blijven
pijn om te staan
vallend, zwaarweggend,
laat me, laat me dan,
laat me dan gaan

Witlichter

Dartelende spartelende
dansende sjansende
niets aan het handje

Tollende rollende
dollende sprongen
maak los die tongen

Zoeter dan zoet
draaiende paaiende
van we nemen er nog één

vrolijkheid ten top
kijk mijn grijns Marieke
op mijn Witlichterkop

Doelloos gericht

Je ziet een ladder met een stip
aan de horizon, je klimt en onderweg
verdeel je je lasten van links naar
rechts en andersom.

Uitzicht is slechts daar in je fantasie
waar jij het zoekt. Op reis of bijna daar
waar je feitelijk moet zijn, je reisdocument
in de aanslag, de blik vooruit.

Het zweet plakt aan je voorhoofd
als lijm voor je laatste haren. Nog zeker
één kledingstuk minder kan je verkoelen
op het warmste deel van de dag.

Zou men je missen? Zouden je benen
de zware last kunnen blijven dragen?
Proviant en pleisters paraat, zolang je
je balans maar niet verliest.

Flarf

Broodjes die beschermen tegen hondsdolheid
en razernij, ik eet me misselijk aan
twee puddingbroodjes, in het midden
van de orkaan is alles rustig

Zij sprak dan ook de woorden:
de standaardreactie op deze formulering
is er een van; half Nederland op de
kast jagen, nieuw dekseltje zoeken

Er worden telefoongesprekken over
gevoerd (op donderdag is dat oriëntaalse
vermicelli) publieksvoorlichting,
puddinglepel, lijkroef en wervingsadvertenties

Niemandstand

Je belt niet meer
en what's app
is ook al van de baan
de omheinde leegte
die er tussen ons
is ontstaan

Heeft de grenzeloosheid
die er ooit tussen ons was
waarin ik opging
in jouw universum
meedevende op jouw ritme
sappen zich vermengden
vervagen

Jij, jouw brozer zelf
valt in stukken uiteen
ik ben niet meer in staat
ze op te rapen
en er je vroeger mannelijk ego
van te maken
Ik raap nu mijzelf bij elkaar
wat er van mij overblijft
en kan niet anders meer
dan rust verlangen.

Joyce Hes

Verrassing

Een dag voor je verjaardag
de dag dat je 77 werd
vond je bij scrabble
het woord snavelbek
zes maal de woordwaarde

Ik stond versteld
En was meteen verslagen
zo kan het leven onverhoeds
een wending maken

Want net zo goed
als je het knoopje van je overhemd
niet meer vast kan maken
kan je toch klaarblijkelijk opeens
een scrabblewonder zijn.

Kantooruiontwaken

De dag breekt aan en ik weet:

er moet iemand dood

nadat ik de steen van de tombe heb gerold

en de ledematen aangezet.

Wie was de demon die mij lijksijfte heeft gebracht?

Van wie de hand die de droom stopzette?

Het dons van de kater om mijn nek geslagen

de voeten van gietijzere kogels

het nog warme lijk achtergelaten in het bed

de slaapadem van de hond

onwetend van zijn aangeliijnde bestaan.

Er klotzen zeeën in dit lichaam

maar de datum staat in graniet

de straat wordt overspoeld door een ijlend licht

en je weet dat er koffie-automaten zijn

tot waar rafelige armen van zombies en maanzieken reiken.

Er is behoefte aan water

aan lucht die niet bezeert, die blust en sust

een verlangen naar later.

Ik weet het zeker: iemand gaat eraan vandaag.

Nachtverblijfontwaken

Overweeg de slaap te laten voor wat het is
en vleugels aan te trekken
of vleermuizen af te vangen
met meer vleugelslagen dan de vlinder
en lichter op de hand, hoogvliegers ook
omdat de zon hen niet verast.

Laat de maan rouwkleden werpen
van wit damast, vier de sterfte
van het loden licht, richt een zeemansgraf voor de zon in
en dans in neonstralen
betreed infrarode kamers als baarmoeders
draag jurken van diadeem.

Wees niet bang dat de drank opraakt
drink de inkt van de nacht
als wijwater zonder te verschroeien
leef iedere roes als de laatste
verdoving waaruit niemand ontwaakt
gedenk vooral niet te sterven.

Reik een verre geliefde de hand, houd de dag
op afstand die al te flets maakt
die brenger van slecht nieuws
wij willen voor altijd treurig tijdloos kloppend zijn
zonder angst voor de staak, voor het stof
en de slaap laten voor wat het is.

vandaag bereikt ons
de volgende tragische
als we besluiten naar
de - een-en-zelfde-nieuws media
te blijven luisteren

het gloeiend geweten duidt
dit moment geen
goede of misplaatste-grappen

de thuisgemaakte zaak is
hoe we het
- zullen we eens praten -
zonder zulke herhalingen
levend te houden

hoe jezelf toe te spreken
in afzondering

als papierdier

kan ik veilig
pennenvrucht plukken

waarin ik wat anders ophoest
dan koelenters en twitervlaaien
als oplossingsmest

we zijn uiteindelijk deze coronacrisis voorbij
onze cc wordt een cultuurcrash

vraagstellingen storten in
vraagstukken vallen in puin
vrijheidsvragen verschijnen
in de spanningsvelden

of is het antwoord toereikend
dat we de genoten chaos van ervoor
de wereldorde blijven noemen
die hoe dan ook moet worden hersteld

zijn we zo nog steeds niet rijp
voor het zaaien
van genoeglijkende omslagpunten
zijn dergelijke gedachten
gewoon weer taboe
winkelen we weer verder in
hoe het was

je kunt nu ook blij worden
van het helder onderkennen
van die zich dan
aandienende herstelde problemen

Een 6D tekst

er valt zoveel te zeggen
over wat niet zou zijn te zeggen

wees niet zuinig met het keren
van je woordstroom dicht

wees nederig en bevreesd voor godgrote woorden
niet voor het wringen - niet voor bloedinkt

laat het zoeken naar het materialiseren
van moraal geloof niet liggen

in het witten van de vele wetten is genoeg
onrechtmatigheid om op het zwartmaken
zonder vlekken te klinken

kies niet voor het kweken van kaviaar
als de smaak van liefde in elk water zwemt

laat je licht maar schijnen over de dag
die je met leefbaarheid gaat vervullen

koester de windkus die ons wakker bloost
schaduw de zon die ons in slaap sust

het ingetogen zweet van zinnen
zal een oogstlied zingen dat ons en jou voedt

jij regent zeg je
je valt
tot aan de ander kant
het woud
zij zal ons verslinden
zeg je
in die regen dan vertellen over ontmoetingen
en het wachten
als je onderweg duikelpoorten
koppelduikel je rekken
je zon je hoofd kapot
zeg je
op de andere dag
als de steen ook steen
dag wordt

Regen!

Zee stilt steen

steen stilt
jij klinkt
ijzer tikt

vlaggenmast konkt tegen ijzer
stokt
zij steelt een stem
wint aan stilte nu zij de zee uit haar jeugd
meetrekt opnieuw inkleurt

bruist en borrelt omhoog in het glas

steent geluid tinkelt stopt meteen
breekt af toch niet als stilte te duiden

een wolk klinkt

met ijzeren tepels tegen een lucht die gilt
scheurt het zand uit haar ogen

in verten
loopt zij over een brug

Arme dichters

Ik schreef een gedicht
zo hermetisch als een deur
gesloten kan zijn
maar door de kieren sloop
begrijpelijkheid naar binnen
en ook dit beeld
is makkelijk te vatten
en niet eens grappig.

Peer van den Hoven

Rijke dichter

Ik schreef een gedicht
ingenieus als een vouwparaplu
en net zo doelmatig
ik vond dat ik daarmee veel
waarde had toegevoegd
en was daarom blij
dat de voordracht
en de publicatie ervan vallen
onder het nulprocentstarief.

De wereld zien sterven

is vergeten worden draaglijk?
Aan zijn voeten laat het water
zijn portret ontwikkelen en
aanspoelen maar levend en wel
laat niets het beeld heel. Verwijten
en argeloosheid komen langs.
Gerimpeld en ontzet wordt zijn
spiegelbeeld naar havens geloodst.
waar het uit zicht geraakt en
hij ziet als enige zichzelf
in wat anderen niet meer in
hem zien. Waarom is hij hier nog?
Hij wil nog eenmaal idylle
aanschouwen voordat deze wordt
weggevaagd. Hij houdt van drama.
En als één van een tweeling van
verschillende moeders staat hij
moederziel alleen oog in oog
met zijn drijvend evenbeeld als
hij de wereld ziet verdrinken.

Euforie

Is euforie nou een dier?
Een vlinder vlucht voor zijn blik.
Nee, dat is zo voorspelbaar.
Anders dan een slok Pinot

Grigio. Hij tekent snorren
op zwart-witte portretten
van een krantenbijlage.
'Time waits for no one', zingt hij.

Gedachten zeilen tussen
en los van oude mores.
De schepping herschrijft zich als
Adam en Eva bloemen

plukken die hij ooit buiten
heeft gezet. Een appelboom
blijft onaangerod. Er is
geen rib uit zijn lijf gehaald.

Hij haalt diep adem en merkt
tevreden dat er geen slang
in het paradijs verschijnt
maar een zon die hem bespiedt.

Psalm 100 vers 4

Ga de poorten door

een terugreis

met vrouwen

in de schaduw

van gemis

een terugreis

in de toekomst

waar dagen wachten

in de vrouwen

met de schaduw

van gemis

een terugreis

van vrouwen

die de poorten

zijn doorgegaan

de mannetjes

Lichtwit en Zwaarweg
schommelen op wolkjes
betreden de bouwplaats
met wachtende muren
van het Meerzicht
goh, zegt mannetje Lichtwit
we hebben groen licht
goh, zegt mannetje Zwaarweg
dat zal zwaar wegen
zij schommelen samen
boven knerpend grind
we gaan beurs gericht
nog hoger komen

Er stond nog niks op de laatste pagina
van het grote vlinderboek
dus ik noteerde alvast
Eeuwige Rups
In het bezit van een eigen groentetuin
Houdt van eten maar niet tot hij barst
Is niet van plan zich te ontpoppen tot een vlinder
Beetje last van vliegschaamte
Trouwens voor een vlinder
is hij sowieso te zwaar op de hand
Nee, hij vindt het wel best zo op de grond
waar hij zijn lijf verplaatst in schokje
Alsof hij na iedere stap opnieuw overweegt
of het nog de moeite waard is om verder te gaan
De uitgestrekte draf gebruikt hij alleen
om een bus of een deadline te halen
Voor de gezelligheid gaat hij op een podium staan
om de kans te verkleinen om in gesprek te raken

Stemmingmakerij

Het is weer zo'n dag
waarop ik een eerste blik naar buiten werp en denk
Het moodboard is frisblauw met witte plukken
en vooral
Oh mijn hemel, alleen het woord moodboard al
Maar ik kan er niets anders van maken
Vooruit dan maar
Als je mijn huppeltje van binnen
maar niet aandoenlijk noemt

Al schrijvende probeer ik
los te komen
van een poëtische depressie
noem het valse hoop
ter compensatie van
een knagend verlangen
dat sterker wordt
naarmate de tijd dringt
stuiptrekkend volhard ik
in een vergeefse poging
om de wereld
van het schijngeluk
vast te houden.

Net als in
het zonlicht
fladderen er vlinders
in mijn buik
het gras is groener
en zaadpluizen
zweven
Geluk is een vogel
die ongepland
vliegt en land
ik bouw mijn nest
hoog in de boom
en wacht terwijl
de voorjaarsjubel klinkt
als ik weer omlaag zweef
zal de landing licht zijn
in het zachte voorjaarsmos.

Lucifer

Hij die is afgebrand
het eerstgeborterecht ontferd
linzensoep om de mond
van vazallen en vreemdelingen

Sla je vleugels uit
klim de ladder op, zie
hoe rein en onrein de hemel ontvalt

Een moederschoot geeft nooit genoeg

Zo is er beenderwit, koolzwart
zwaarwegers en wittichters
En gras dat groener is
En hemels hemelsblauw

Marten Janse

Gabriël

Hij die het zei
de boodschapper die zijn hoofd
verliest om slecht nieuws
voor daders en doden

Zoekt schelpen in de branding
Ziet hoe uit schuim een parel bloeit
liefde en schoonheid
keer op keer met het getij

Zo is er beenderwit, koolzwart
witlichters en zwaarwegers
En gras dat groener is
En hemels hemelsblauw

hoe lang nog
hoe lang nog moet ik verbergen
mijn kracht mijn wil mijn wens voor vrede
hoe lang nog blijf ik verbergen
mijn ogen mijn haar mijn lichaam vol lust
hoe lang nog wil ik verbergen
mijn wijsheid mijn weten mijn vindingsrijkheid
hoe lang nog moet ik verbergen
de kleur van mijn haar en mijn huid
om respect te ontvangen
hoe lang nog blijf ik verbergen
mijn liefde mijn vuur mijn teder verlangen
hoe lang nog wil ik verbergen
dat ik zo anders ben maar wel gelijkwaardig
hoe lang nog

merel

vroeg in de ochtend vandaag
ontwaakt in mijn ziel de zon
ontvang ik wonderschone
duetten van merels in hoge

bomen blijf ik maar dromen
dat zon maan en alle sterren
een koor zijn in onze wereld
waar dichters als merels de

liefde bezingen en alles wat
leeft laten ontwaken uit diepe
slaap en vergetelheid alle ogen
openen voor kwetsbare schoonheid

in een heelal vol beweging vol
pracht en kracht waar elk levend
wezen mag zijn in zijn waarde
open veilig zelfs op onze aarde

Razend in het toonbeeld,
jzelf weg gemanipuleerd
Verkramp in de omgang
Vertroebeld is de hunkering
naar het zuivere licht.

In de verbeelding is geen weelde
Geen gebed met de vrede
Onwetend vergeten.
Rake gedachten smeden
slechts eigen waarheden
De realiteit verweekt
in de geseling van wat je
te lang geleden bewezen hebt.

Nooit buiten je eigen oever getreden
Verdronken in het delirium,
de pedante waarheid zuiver beleden
Jouw zang is van niemand meer.

Sluit je ogen en laat jezelf gaan
Naasten zullen zeggen van niet,
maar je duikt in je eigen ontkenning
Het duistere lot met jouw wezen
stevig vervlochten
Je staat weer achteraan.

Branie

Zoetgevooid weigeren wij de stoplichten
te geloven en denderen door
de straten waar we muziek maken
van de verwensingen om ons heen
Maken van de regen onze zon,
laten het vocht welgevallen
Op onze braniekoorts.

We klimmen in de bomen,
Wuiven met de kruinen mee
om de somberen te begroeten
met ons zuiver licht,
gericht op het leven dat wij met
onze zang hebben ingericht
Wij ruiken aan de bloesem
In verwondering bewonderen wij de
groei van de nieuwe vrucht.

Vermaakt staren wij naar degenen
die het Spaarne bevaren, louter gericht
op de prosecco en hun selfiestick
terwijl de monumenten naar hen grijnzen
in de gedachte dat morgen
de knagende kater in de file wacht
maar ons de nieuwe dag toelacht.

Danse macabre

Monddoop

De knoop draait zich vaster, beide ogen
gesloten, want alle hoop vervlogen, verdwalen
in een broekzak en de uitgang niet vinden.
In overvloed verdrinken en toch die gortdroge
mond, strikt de regels overtreffen om zich
zelf te redden tussen bekogelde muren. Ze
dromden stepstones tot hogerop, valse
beloften en pikorde, zwart gebakkerde
woorden inclus. Het vertrek van streek.

Daverend

Voor Got'Cha, onze poes

Behendig balancerend over de zijlijn van
haar bestaan weigert ze mij te verstaan,
klautert hoger en hoger tot ze uitkijkt over
haar wereld, vanuit haar vertakte troon,

tot zij abrupt de diepte beseft en mij
jammerlijk toeroept dat ze buiten spel
staat, de angst haar om het hart slaat,
de weg terug een brug te ver. Eerst op

de tast naar vaste grip, dan als een volleerd
acrobate in neerwaartse spiraal naar
beneden dribbelend en in de laatste sprong
met fier vendelende staart van opwinding

de overwinning zegeviert.

Mortuus Botanicus

als ik aan je denk
breng je me uit m'n evenwicht
's nachts in m'n dromen
sta je dreigend voor me,
kijkt me met valse ogen aan
je kruipt in m'n hoofd
ik krijg je daar niet uit weg
ik kom je halen
daar helpt geen moederje
lief aan, zeg je triomfantelijk
ik neem je mee naar
Mortuus Botanicus waar je
voer bent voor de wormen
blinde woede maakt zich
plotseling van me meester
ik vlieg hem naar de strot
we rollen vechtend
over de grond
als ik ga, dan hij ook
dit had hij niet verwacht
vloekend en tierend
staat hij op de vlucht

Louis van Londen

lentemorgen

je trekt de deur achter
je dicht, stapt naar buiten

je loopt in hemdsmouwen,
begint warempel te fluiten

de bomen op het plein zuchten
wind en de vogels zingen dat
het een lieve lust is

twee kleine meisjes op weg
naar school komen vrolijk
pratend voorbij, zeggen hallo

je colbertje lichtjes over de arm
kijk je omhoog naar de strak
blauwe lucht

als je nu eens de trein naar
Zandvoort zou nemen?

een wandeling langs het strand
lijkt je wel wat, terwijl je toch
op weg was naar je werk

Ontwapen mij
ontkracht mij van wapens
die eenzaamheid brengen

verweer mij tegen vijanden
kom op met je liefde

barst de kettingen van schaamte los

ontwapen mij

laat de beschoten muren mij troosten
de zweet op mijn gezicht

naar mijn schouders neerdalen

schieten wil ik in

uitbarstingen van schreeuwen en woede

als een brave angolese soldaat

kruijen op mijn blote kont

kogels ontwikkelen in slom

door zand, stenen en prikkeldraad

Ontwapen mij

daarom naakt

ontbloot

leeg

Stilte
op aarde
in het heelal
zie ik de sterren
Vogelvrij

Ik ben een zwart gat

ik ben een zwart gat
een lege zwarte doos
een sterrenloze nacht

een eendeloze stroom gedachten
die machteloos
verwaarloosd en verzwegen
achteloos wordt weggegeven
aan de grage gapende leegte
die ook mij met greetigheid op zal nemen
een probleem dat zichzelf oplost
ik houd niets over
ik ben een zwart gat
een sporenloze leegte

Romantiek

na maïsbrand graanroest moederkoren
in wervelende woudmuziek
verlies ik mij in romantiek
en eeuwenoude heksensporen

een volksfeest feeërie folklore
als rouwmantel weeskind eikenpage
in beide mijn zielen in vranke vrijage
berken spannen en hopwortel boren

in het goudgedauwde ochtendgloren
wimpelen purperen praalpennoenen
wijl lauwegeklanke noodklaroenen
mijn heemziek hageheldje storen

hier wordt het leven zelf herboren
waar ratelabelen en trilpopulieren
als wingerdranken aan spalieren
een nieuwe morgen is beschoren

Er is een wind

er is een wind die ik niet verdraag
een wind die opsteekt zonder gerucht
een wind die meeneemt wat me lief is

een wind die optilt, wegrukt, neersmit,
die ogen uitbijt, kelen doorsnijdt
en ongezien zijn hielden licht

een wind die meeneemt wat me lief is
en woorden begraaft onder lagen zand

Eeuwig leven

iedereen kan eeuwig leven
zo verklapten mij de goden
wie onsterf'lijkheid na wil streven
lere slechts de tijd te doden

ik ben in staat
je aan te raken
toch
kan ik dit nu
niet

ik ben in staat
je aan te vullen
toch
mag ik dit nu
niet

ik ben in staat
nabijheid te ervaren
toch
wil ik dit nu
niet

in ben in staat
om los te laten
toch
moet ik dit nu
wel

wil ik
uit mijn gevangen
ik

Poupée de cire

Hangen, in een tijd
de specifieke geuren
verdwenen rook
kringelend in een hoek
offers, Chinees of Indiaas
het haar wat langer,
vettig werd de kraag.

De kapper scherpt het mes,
de postbode legt
zijn cape af, Puch en
Mobylette braken
onvervalste rook uit:

de geuren van die tijd
vervolmaken
zwart-wit beelden:

achttien ben ik
in
vijfenzestig.

want jij was ongetwijfeld
de allerliefste
en de allermooiste
de sterkste en de elegantste
jou wilde ik het allermeeest
van iedereen
tot je wreedheid
door je schild heen scheen
die menselijkheid vond ik
nog niet bij een,
zelfs niet bij mijzelf
of misschien was dat het juist
wat ik, tijdelijk blind door spiegeling
niet van zo dichtbij herkende

haas haas
en dan 'n mus
bomengoud
het is bijna avond

ik haast
naar je kus
door een woud
nadat ik dit op straat vond

een vos op jacht
die voor me klaarstond

een boot vol vogels
ze riepen: ja ik vaar stond

op weg naar jou
naar jouw mond

Op je sleutelbeen heeft een vogel genesteld
een vogel die elke nacht droomt van de vlucht
ze heeft de voorkeur gegeven
aan de woestijn van je borst
boven de blauwe bossen
ze preferereert de droom van de vlucht
boven het vliegen
vergiftigd door de geur van je lichaam
verandert ze haar dagen in de nachten
verslaafd aan de kleur van je ogen
verandert ze haar nachten in de dagen
ze verandert haar dagen in de nachten,
haar nachten in de dagen
en ze blijft daar zitten.

Je hand

Je hand is mijn huis
je palm is mijn slaapkamer
op je duim zit ik urenlang naar buiten te staren
naast je pink bloeien hyacinten
er liggen rode rivieren van tapijten overal
de ramen zijn altijd open
en het huis is altijd warm

je hand is mijn huis
je palm is mijn slaapkamer.

Voor wie het zien wil
hoe zelfs de zon in haar schaduw staat
in de schittering van haar ogen
poëzie ligt
stof om weg te schrijven voor een dichter
er woorden aan te geven
zoals haar mond vanzelf spreekt met wijsheid
de pijn bedekt voor de lach die sterven zal
door de waanzin van een blinde liefde

Een Leidse straat in Google Maps

Strak in het gelid is de bebouwing
de zwijgzame getuige van de passage
van een nauwelijks anonieme vrouw
blakend van een zomerse zwierigheid.

Een briesje beklimt haar wimpers, tilt
haar haren op, vouwt haar jurkje omhoog
kruipt tot een zekere hoogte naar een plek
die je doorgaans niet te zien krijgt.

Wil zij wel gezien worden of speurt zij
alleen maar naar de oplopende huisnummers?
Wie zal ergens daar haar glimlach
deze blijheid van dichtbij ontvangen?

Haar vingers die ooit eens onbedoeld
de mijne raakten, mogelijk iets van liefde
leken te lekken vatten stevig het stuur.

Je zou hals over kop een deur uit willen
stormen, achterop die fiets springen
haar middel omarmen, deze rijkdom

voelen, het geluk van samen op weg
onbekende bestemmingen tegemoet

Het einde van de weg

Zag je niet het zwart glimmen van de straten
vet van regen in het lantarenlicht van de stad
waar geen deur zich meer opende
voor je vermoedde botten
kende je de winter dan niet in stroef en
koppig voortgaan, volhardend op weg naar
de grijsgevolkte lentemaanden
wist je dan niet
dat buren niet spreken
in een lege kamer
dat wit kan keren tot het diepste zwart
in de winter van je leven
dat je toen alle vuren moest ontsteken
om te blijven zingen

Nieuw

Zoals bomen in straten en plantsoenen
uitbarsten in groen en bladeren gaan dragen
als de ruisende jurk over het hoofd gegooid
bijna betrappt in onverhoedse naaktheid

als het verre fluisteren van een trein
het aarzelend slaan van een merel zo wijkt
de kale neerslachtigheid van mijn winterharde
bestaansgrond en mijn vereelte voelen

zo huppel ik van trede naar trede om de
onverschillige kauwen te verbazen, met hun
zwart gekakel hun starre grijze ogen
ze stof tot roddelen te bieden

voor hen de dwaas van de stad te zijn

overwegingen van zwaarwegend gewicht (over hoeden, jassen en meer)

koningen en keizers dragen hermelijn
chassidie'm lange jassen en een kippa
of een hoed van zeven starten marterbont

ridders vechten in ijzer met pluimen op hun hoofd
duikers lopen onder water met lood in hun schoenen
ik ga door het leven met een zwaar gemoed

blootshoofds en barrevoets scharrel ik in
vuilnisbak en kliko in stegen en op parkeerterrein
naar restjes reerug everzwijn en een staartje wijn

ontgrate vis en appelkroost vruchtvlies aan de pit
gebleven van perzik pruim en abrikoos een likje
boter uit het kuipje van de super op de hoek

schraalhans is mijn alias en zit mij als gegoten
al vraagt geen mens waarom ik spijzen zoek in
vuilnisbak en varkenstrog

overwegingen van lichtgevend gewicht

van slavenkust tot beringstraat loop ik
voorbij bittereind en de cataracten van de nijl
mijn tenten sla ik op langs de evenaar

ik verkeer met hooligans en vandalen in
grootstad en negorij, ik verlaat gebaande paden
op weg naar slachtersnek en kleinfontein

ik draag een jas met kogelgaten gevonden in verdun
een hoed versierd met veren en met kralen aan een lijn
het vest met blauwe knopen alphons ariëns indachtig

op het koppelslot staan de woorden die mijn tante
sprak en die mij zijn bijgebleven voor zij wegdreef
op een vlot ter hoogte van kaap de goede hoop

De nacht brengt zijn gewicht
richting de aarde
in mijn dromen buigen takken
nederig neer
de aarde zwijgt
ze offert zich onzichtbaar

iemand kerft zijn naam
streeft met rusteloze tred
de blote wortels op de aarde
geur van zoet hout
geur van moedermelk stikt in de keel

stokt de ademtocht van de aarde
in die stroom meegedreven
hangt de nacht nog even
voor hij zich
tot storkorrel verdicht

in het donkerste donker
schijnt het Melkweglicht.

Zon

Vandaag loop ik andersom dan gisteren
ik neem dezelfde route maar dan omgekeerd
met de gedachte dat de zon mij er zo tussenuit zal pakken

me omhelst met zijn reusachtige armen.

De toekomst is nu

ik ga het doen

ik beloof het

niet nu

maar straks

of morgen

ja vast

de toekomst is *nu*

morgen is vandaag geworden

Verandering

woeste schuimkoppen in de stad
blikjes rollen heen en weer op straat
zweepende takken vlakbij huis
majestueuze wolken snellen voorbij
terwijl de felle zon schittert aan de hemel
de wind blaast knetterhard
het is de wind
het is de wind van verandering

En dan denk je
met een brok
dit komt nooit
echt nòit meer goed
alle bladeren eraf
stikstof pfas CO₂
doe een deken om me heen
sluit me af
zet alles uit
offline lockdown
en hui!
hui!
dikke tranen
zout en zuur
dit komt nooit
echt nòit meer
goed.

Mannen hand in hand
de kus in mijn nek
die hete nacht
het kind in jouw buik
goed nieuws na de scan
gebakken aardappels
zie Greta Thunberg
na corona
schone lucht
en de oorlog is verdwenen
het wordt

licht.

Schietshiff!

Wij bewegen tussen cirkels
op de schietshiff!

worden van bewoonbare
zeg onbetaalbare gronden
weggedrukt als waren wij
een wankelmoedige prooi

onpeilbaar wat er op ons af komt
zonder getuige geen weet
van overleven in deze pijnlijke
tijd van naar adem happen

waar wie weet wie klaarstaat
om de trekker over te halen
bull's eye tekent het schild
waarop we dansen

het dunne koorde
schrapt de knoop in het hart

Sneeuwzang

Het is de kracht van de afzet
hoe je in duizelingwekkende vaart
niets uit het oog verliezend

maar blind voor gevaar
soepel naar beneden zoekt
na de sprong van de schans

alsof er een diepere bedoeling achter zit
zo ver verstopt dat je 'm na grondig
zoeken pas in neerkomen vindt

in de vlucht telt de stand van de benen
de voeten om vast op te landen
– een uitglijer is zo gemaakt –

en boven alles de balans van hangen
als een roofvogel hoog in de lucht
biddend in het spieden naar de prooi

in de duikvlucht – zacht fluitend
tegen de wind tot de plof op de grond
het glijden dat je verder brengt

Daar ben ik dan, de muur is weg gebrokkeld.
Wow, ik wist niet dat ik me zo verstopt had.

Zo verstopt achter de muur.

Zodat ik niets meer hoefde te voelen.

Achter de muur is het lekker veilig.

Niets hoeven te voelen, nergens over piekeren.

Lekker kiekeboe spelen met de wereld om je heen.

Zelf beslissen wat je wilt laten zien en wat niet.

Maar ik verdronk in het verdriet.

Ik kon het niet aan en voelde me zo verlaten en alleen.

Door me te verstoppem leek het niet te bestaan.

En toen uit het niets brokkelde de muur af.

Nou ja, niet langzaam.

Hij werd in een keer naar beneden geknald.

Waardoor alle gevoelens en oud zeer los kwamen.

Het knalde over me heen als een lawine.

Het knalde naar binnen en ik brak.

Ik brak net zo hard als de muur.

Ik omarmdede mijn nieuwe kwetsbaarheid en ik heelde.

Door te helen vond mijn ik mijn ware ik terug.

Dankbaar voor het gebeuren dat mijn hart raakte.

Dankbaar voor het vallen van de muur.

Liefkozingen

Ik lig in je armen, we praten nog wat.
Het is al laat en de tijd tikt voorbij.
Ik kijk in je lieve stralende ogen.
Ik kijk je aan onbewogen.
Mijn hart maakt een klein sprongetje.

Een vlindertje fladdert vrolijk in mijn buik.
Ik sluit mijn ogen en luister naar je liefkozende woorden.
Ik val bijna in slaap maar blijf je woorden horen.
Je strijkt langzaam je vingers over mijn wang.
Je fluistert lief en zacht.
Ik voel me geliefd en verdwaal in jouw stem.
Langzaam val ik in slaap met jouw armen om me heen.

Ik droom over jou.
We zijn samen op een mooie plek, het is volle maan.
Je fluistert: "Jij bent degene van wie hou."
Wanneer ik uiteindelijk wakker word kruip ik tegen je aan.
Je zoent me hartstochtelijk en ik laat je je gang gaan.
Zacht raak je me aan en je kijkt zo lief.
Dan vervaagt alles om ons heen.
Alles wat we hebben gedeeld.

Ik heb het me vast allemaal ingebeeld.

Het is hier loens en leeg en lang.
De kamer oogt vormloos,
rozig,
bang.
Een enkele foto
boven
op de vensterbank,
een fantoom
van vrouwelijk schoon
in gezichtsbedrog saillant.
Dit is waar – terwijl de dagen vergaan,
mijn tattooonaald
haar naam
in de nachtelijke armen krast.
Buiten streelt de wind een lariks,
waar ik,
voorovergebogen op het tafelblad,
haastig
de laatste garen
van mijn waardigheid verpats.

Mijn liefdesleven

Ik vind mijzelf een echte vent,
al lig ik niet heel goed bij de dames.
Sommigen hebben elk weekend seks,
zonder ervoor te hoeven betalen.

Nee, ik ben, wat dat betreft,
een man van de lange adem.
Al lukt het mij heel af en toe wel
om een dame aan de haak te slaan.

Zo had ik laatst een one night stand,
maar zonder actie tussen de lakens.
Volgens haar was ik impotent,
maar zij kon het niet hard maken.

balancerend op het randje
van wit naar grijs
lijkt de stap o zo klein
toch heeft het
vele voeten in de aarde
tussen weten en vergeten
ligt een zee aan schakeringen
die van verdriet, en vergeet mij niet
balancerend op de grens
dan weer links, dan op rechts
staat plots vertwijfeling toe
was het nu onder of toch boven
wie kan ik nog geloven
is niets meer wat het lijkt
toe mist, trek jouw rokken op
zodat ik mij kan laven, aan wat ik eerder wist

Witlichters

je kent ze vast, die degelijke types met dichtgeveterde
schoenen voorzien van een dubbele knoop
gesteven boorden, lederen jas net iets te smal
zonnebril te glad, zij liggen constant op kop
arriveren als eerste bij de bus, trein, tram
of voor het stoplicht, niemand zal sneller
zijn dan zij die vliegen, hun tred is vederlicht gelijk
een dans, toch zul je hun nimmer kunnen betrappen op een
lach, zelfs niet voor even, wel op zweetdruppels
die voorzichtig parelen langs hun slaap
witlichters zijn mensen die sporen nalaten, ondanks dat zij
niet in het voetlicht willen treden, dus vlak ze niet uit
immer zijn zij het, die worden geflitst, met hun veel te
dure bolides, ook al denken zij keer op keer te kunnen
ontkomen, blijkt hun rechtervoet te zwaar

Weekendsniver

Cocaiëntje snuift en snuift.

Wat jammer dat zij

maar twee neusgaten heeft.

Door de week jopt zij

elke dag in het park.

Even een groene neus halen.

Beeldentuin

Hij verving in zijn volkstuin
de tuinkabouter met kruitwagen
door een boeddhabeeld zonder kruitwagen.

Al spoedig stelde hij vast,
dat er op deze manier
toch wel veel werk bleef liggen.

Ademstoot

Dieper en dieper nog vallen veel vaker nog
suzende oren prikkende ogen
de druk lucht kort voor de genadeklap

Dromen spatten duizelingwekkend uiteen
uit twee uit drie nee vier losse delen
razende rollende maaiende draaiende armen benen romp
en tollend hoofd

Boven is het gapend gat
de opengesperde muil kwijt dikke druppels regen
leert de tongriem een dorstige les
spoelt uitstervende echo's met krokodillentranen

Weg van hier weg van hier weg van hier weg van hier

Lichtzwaard

Ik ben de ridder met het lichtzwaard
bestrijd vurig te manke voet en struikelend paard
het duister het donker en de schier eindeloze nacht

Ik zwiep ik zwaai en ik ontsteek het liefst onverwacht
zodat het kriecken van de dag gierend brullend schaterlacht

Tot het proestend hikkend weer bedaart
zich uitrekt tevreden geeuwt en zegt
goedemorgen ridder
met je grapjesharnas en kietelkriebelige lichtzwaard

ik ben niet de opstanding en het leven
ik ben tot stof wedergekeerd stof
ik ben de grond onder je ploegscharen
je breekt me en bedekt me met beton
met tegennatuurlijke lagen
verstikkende kunststof
je bestaansgrond ben ik en je
leeft me uit en bent mijn dood
en ja
je mag me plunderen
je mag je nageslacht beroven
de grazige weiden maaien
stenen nalaten aan de kinderen
die roepen om brood
die vrijheid heb je want
ik ben niet de opstanding en het leven
ik ben tot stof wedergekeerd stof
ik ben de moeder aarde
en je roofde mijn stem

Ik ben

Spiegel

als alles is gezegd
het juiste woord
ook juist het onvertogen
als wat je deed en liet
je streven en je sterven
als lust en luim
en witte woede
in de wiekslag van voortaan
zijn opgelost
als alle glazen leeg zijn
de spiegel ongebroken
en jij het beeld daarin
stroomt uit de bron
je glas halfvol
en jij
vult het bij
met zang en zoemen
de fopbril en de wassen neus
geen oordeel meer maar lach
van oog tot oor
dan wordt het wit
het zachte licht van leven

Weggers

JEEEMZ

Geen festival, toch een bundel

De voorbereidingen voor het jaarlijkse poëziefestival waren vol aan de gang toen eind maart duidelijk werd dat alles afgelast moest worden. Geen festival dus, maar wel een bundel, samengesteld uit de inzendingen die al waren ingestuurd. En omdat we de deelnemende dichters om twee gedichten hadden gevraagd, bevat deze bundel uiteindelijk toch bijna honderd gedichten.

Het is een janusbundel, een bundel die op twee manieren gelezen kan worden. Hoewel zo'n bundel pas echt tot zijn recht komt in gedrukte vorm, is het effect op beeldscherm ook duidelijk en met enkele menukeuzen is het mogelijk om de pdf 180° te draaien. Afhankelijk van hoe je de bundel vasthoudt of ingesteld hebt, zijn alle zwaaarwegers of alle wittichters leesbaar.

Er zijn nog drie dingen die opvallen aan de bundel. Allereerst staan alle gedichten op een rectozijde. Ten tweede staan beide gedichten van elke dichter op een *spread*: naast elkaar, maar één dus ondersteboven. En ten derde staan alle dichters die gewoonlijk in het achterveld staan doordat hun achternaam begint met een letter aan het eind van het alfabet, nu ook eens een keer in de voorhoede. Veel dank aan allen die de afgelopen maanden met ons meedachten, tijd voor ons reserverden, of ruimten en middelen ter beschikking wilden stellen. Veel dank aan hen die ons financieel ondersteunden: de gemeente Haarlem en onze bijzondere mecenas. Wij hopen jullie allemaal snel weer te zien in goede gezondheid. Tot gauw!

Haarlem, 21 mei 2020
Peer van den Hoven

namens de organisatie
Marten Jansse, Lieneke van der Veen, Anneruth Wibaut en
Peter Straus

voor woord

2020

de bundel van het festival
dat niet doorging

witlichters

8

ZWAARWEGERS

Anneruth Wibaut, Johan Visschers, Martin van de Vijftiëke, Marjon van der Vegt, Gerardo Insua Teijero, Froukje van Tetterode, Frans Terken, Peter Straus, Regien Smit, Riet van Schie, Gerard Scharn, Petra van Rijn, Han Ruijgrok, Sholeh Rezazadeh, Loes Raymakers, Wik Pijper, Are Meijer, Johan Meesters, Mayamba, Louis van Londen, Conny Lahnstein, Peter Kaper, Monika Joras, Marten Janse, Jando, Mischä van Huijstee, Sylvia Huurman, Wietse Hummel, Peer van den Hoven, Marijke Hooghwinkel, Dick van Hove, Jolies Heij, Joyce Hes, Wouter van Heiningen, Leonore Hatt, Hans en Bianca, Elbert Gonggrijp, Else Dudink, Jan Dekker, Jan Damstra, Lillian Cornielje, Rogier Cornelisse, Jan Bulsink, Irene Bruns, Jan J.A. de Bruin, Angela Bogard, Eva van Baar

Deze bundel is samengesteld ter gelegenheid van Poëziefestival De Haarlemse Dichtlijn dat op 21 mei 2020 niet doorging.

Copyright © 2020 De rechten op de teksten berusten bij de dichters zelf.

ISBN/EAN: 978-90-829912-2-2

Redactie: Anneruth Wibaut

Opmaak: Peer van den Hoven

Omslag: Marten Janse

Stichting De Haarlemse Dichtlijn
www.haarlemседichtlijn.nl